

شورای عالی حوزه علمیه قم

مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران

مدرسه علمیه مجتهدده امین

شهرستان اصفهان

تحقیق پایانی سطح دو (کارشناسی)

عنوان

الگوبرداری و نقش مادر در انتخاب الگوی فرزند

استاد راهنما

سرکار خانم دیباج

استاد داور

سرکار خانم سیادت موسوی

پژوهشگر

زینب ریاحی

تابستان ۱۳۹۲

تحمیدیه:

حمد و سپاس خداوندی را که آخرین پیامبرش محمد مصطفی صلی الله علیه و آله، به عنوان اسوه حسنه برای تمام جهانیان است و در پرتو عمل به دستورات اسلام ناب محمدی می توان به سعادت ابدی نائل آمد.

تقدیم به:

به ساحت مقدس منجی عالم بشریت، یگانه موعود جهان، ولی عصر و زمان، حجة بن الحسن العسگری روحی فداه که او خود بهترین الگوی جهانیان است و هم او مادرش فاطمه سلام الله علیها را الگوی شایسته ی خویش معرفی می نماید.

تقدیر و تشکر:

سپاس و تشکر از خانواده ی عزیزم که در طول سنوات تحصیل نهایت همکاری را با اینجانب داشته اند . پس از آن، سپاسگزار زحمات تمام اساتید محترم هستم که در طول این پنج سال قبول آموزش را به بنده داشته اند به ویژه سرکار خانم دیباج که در این پژوهش مرا راهنمایی فرمودند، پس از آن تقدیر میکنم از مسئول پژوهش سرکار خانم صالحی و همچنین تمام دوستان و آشنایانی که در پیشبرد این پایان نامه مرا یاری رسانده اند.

چکیده

پژوهش حاضر با موضوع «الگوبرداری و نقش مادر در انتخاب الگوی زندگی فرزند» به روش کتابخانه‌ای تدوین شده است. الگوبرداری یکی از نیازهای اساسی انسان است که در هر مرحله‌ای از زندگی شکلی متفاوت به خود می‌گیرد، انتخاب الگو در زمان کودکی به صورت غریزی می‌باشد و کم‌کم به سمت نیمه آگاهانه و آگاهانه می‌رود. انسانها به دلایلی مانند: یادگیری، برطرف کردن نیازها و رسیدن به کمال الگوبرداری می‌کنند. البته اگر به نوع الگوهای که افراد در زندگیشان انتخاب می‌کنند دقت کرد می‌توان به این مسأله پی برد که، الگوهای انتخاب شده از طرف افراد با همدیگر تفاوت دارد و این مسأله بدین خاطر است که هدفی را که هر فرد برای زندگیش تعریف کرده است با دیگری تفاوت دارد، برای مثال، فردی ممکن است هدفش را تقرب به خدا و رسیدن به سعادت در دنیا و آخرت قرار داده باشد و در همین راستا تمام برنامه‌های زندگیش را تنظیم کند و فردی دیگر، هدفش فقط خوش گذرانی و رسیدن به بهترین زندگی دنیایی باشد، اینکه اهداف انسان نشأت گرفته از چیست، می‌توان سه عامل اصلی را نام برد: وراثت، محیط و اراده فرد، محیط خود شامل مواردی مانند خانواده، دوستان و... می‌شود. در بین اعضاء خانواده، مادر یکی از مهمترین افرادی است که می‌تواند در دادن جهان بینی و دیدگاه به انسان تأثیر زیادی داشته باشد، زیرا اوست که در تربیت نقش اساسی دارد و انسانی را در اختیار دارد که صفحه ذهنش مانند کاغذ سفیدی می‌ماند و نیاز به یادگیری دارد. کودک به دلیل اینکه ساعت‌های متمادی با مادر است و محبت و ارتباطی خاص با مادرش دارد، خواه نا خواه رفتار و نوع نگاه مادرش به زندگی در او اثر می‌گذارد و در آینده که او به سنین بزرگسالی می‌رسد اعمال، رفتار و حتی اهداف زندگیش را با توجه به دیدگاهی که از مادر در کودکی گرفته تعیین می‌کند.

واژگان کلیدی: الگوبرداری، تربیت، مادر

۷. تهیه مرکز مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، صحیفه نور، ج ۶، ---، بی جا: انتشارات آموزش انقلاب اسلامی، ۱۳۶۱.
۸. جمعی از نویسندگان، دائره المعارف قرآن کریم، ج ۳، چاپ اول، قم: انتشارات بوستان کتاب، ۱۳۸۵.
۹. جنتی، احمد، ترجمه تحف العقول عن آل الرسول صلی الله علیه و آله و سلم، ج ۱، چاپ اول، تهران: انتشارات موسسه امیر کبیر، ۱۳۸۲.
۱۰. جوادی آملی، حسن، زن در آئینه جمال و جلال، چاپ اول، تهران: انتشارات رجاء، ۱۳۶۹.
۱۱. جهانگرد، ید الله، آموزش خانواده، چاپ دوم، بی جا: انتشارات انجمن اولیاء و مربیان، ۱۳۷۲.
۱۲. حسینی نسب، داوود، اقدام، علی اصغر، فرهنگ واژه ها، تعاریف و اصطلاحات تعلیم و تربیت، چاپ اول، تبریز: انتشارات احرار تبریز، ۱۳۷۵.
۱۳. خوانساری، جمال الدین، شرح آقا جمال الدین خوانساری بر غرر الحکم، ج ۶، چاپ اول، تهران: انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۶۶.
۱۴. دفتر همکاری حوزه و دانشگاه و دیگران، روان شناسی رشد با نگرشی به منابع اسلامی، ج ۲، چاپ اول، تهران: دفتر همکاری حوزه و دانشگاه، ۱۳۷۵.
۱۵. دهخدا، علی اکبر، لغت نامه دهخدا، ج ۲، چاپ دوم، تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۷۷.
۱۶. ذهنی تهرانی، سید محمد جواد، ترجمه علل الشرایع، ج ۱، چاپ اول، قم: انتشارات مومنین، ۱۳۸۰.
۱۷. راغب اصفهانی، حسین بن محمد، المفردات فی غریب القرآن، ج ۱، چاپ اول، دمشق بیروت: انتشارات دارالعلم الدار الشامیه، ۱۴۱۲ق.
۱۸. زیگموند، فروید، روانشناسی، به ترجمه مهدی افشار، چاپ دوم، تهران: انتشارات موسسه مطبوعاتی، ۱۳۵۱.
۱۹. سادات، محمد علی، رفتار والدین با فرزندان، چاپ اول، تهران: انتشارات انجمن اولیاء و مربیان، ۱۳۷۲.
۲۰. ستوده، امیر رضا، پا به پای آفتاب، ج ۱، چاپ دوم، تهران: پنجره، ۱۳۷۴.
۲۱. سیف، علی اکبر، روانشناسی پرورشی روانشناسی یادگیری و تدریس، چاپ پنجم، تهران: انتشارات آگاه، ۱۳۷۹.
۲۲. شاتو، ژان، مربیان بزرگ، ترجمه حسین شکوهی، چاپ سوم، تهران: موسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران، ۱۳۷۲.
۲۳. شجاعی، محمد صادق، روانشناسی تنظیم رفتار، چاپ اول، قم: انتشارات دار الحدیث، ۱۳۸۸.
۲۴. شرفی، محمد رضا، با فرزند خود چگونه رفتار کنیم، چاپ اول، تهران: انتشارات جهاد دانشگاه تهران، ۱۳۷۱.

۲۵. شعاری نژاد، علی اکبر، فرهنگ علوم رفتاری، چاپ دوم، تهران: انتشارات امیرکبیر، ۱۳۷۵.
۲۶. -----، روان شناسی رشد (۲)، کودکی و نوجوانی، چاپ دوم، تهران: دانشگاه پیام نور، ۱۳۷۲.
۲۷. شیرانی، عبد الله، والدین و روانشناسی کودک و نوجوان، چاپ چهارم، بی جا: انتشارات مداد سفید، ۱۳۸۸.
۲۸. طباطبایی، محمد حسین، ترجمه تفسیر المیزان، به ترجمه محمد باقر موسوی همدانی، ج ۱، چاپ پنجم، قم: دفتر انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، ۱۳۷۴.
۲۹. عباسی مقدم، مصطفی، نقش اسوه ها در تبلیغ و تربیت، چاپ اول، بی جا: انتشارات سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۱.
۳۰. عظیمی، سیروس، روانشناسی کودک، چاپ پنجم، تهران: انتشارات صفار، ۱۳۷۰.
۳۱. عمید، حسن، فرهنگ عمید، چاپ اول، تهران: انتشارات جاویدان، ۱۳۵۳.
۳۲. غفاری ساروی، حسین، آیین بندگی و نیایش، چاپ اول، قم: انتشارات بنیاد معارف اسلامی، ۱۳۷۵ ش.
۳۳. غفاری مازندرانی، نظام الدین احمد، احتجاج، به ترجمه غفاری مازندرانی، ج ۴، چاپ اول، تهران: انتشارات مرتضوی، بی تا.
۳۴. فلسفی، محمد تقی، کودک از نظر وراثت و تربیت، ج ۱، چاپ دوازدهم، تهران: انتشارات معارف اسلامی، ۱۳۶۲.
۳۵. -----، الحدیث «روایات تربیتی»، ج ۲، -----، تهران: انتشارات دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۶۸.
۳۶. قائمی، علی، نقش مادر در تربیت، چاپ هشتم، قم: انتشارات مرکز مطبوعاتی دارالتبلیغ اسلامی، ۱۳۷۱.
۳۷. -----، خانواده و دشواریهای رفتاری کودکان، چاپ پنجم، تهران: انتشارات انجمن اولیا و مربیان جمهوری اسلامی، ۱۳۷۲.
۳۸. -----، شناخت هدایت و تربیت نوجوانان و جوانان، چاپ اول، تهران: انتشارات شفق، ۱۳۶۳.
۳۹. قریب، محمد، واژه نامه نوین، چاپ اول، تهران: انتشارات بنیاد، ۱۳۶۰.
۴۰. قمی، عباس، مفاتیح الجنان، به ترجمه مهدی الهی قمشه ای، چاپ دوم، قم: انتشارات جامعه القرآن الکریم، ۱۳۸۲.
۴۱. کلاین برگ، اتو، روانشناسی اجتماعی، به ترجمه علی محمد کاردان، ج ۲، چاپ یازدهم، تهران: انتشارات اندیشه، ۱۳۷۲.
۴۲. کلینی، محمد بن یعقوب، اصول کافی، به ترجمه سید جواد مصطفوی، ج ۳، چاپ اول، تهران: انتشارات کتاب فروشی علمیه اسلامی، بی تا.

۴۳. مصباح یزدی، محمد تقی، جامعه و تاریخ از دیدگاه قرآن، چاپ اول، بی جا: شرکت چاپ و نشر بین الملل، ۱۳۷۸.
۴۴. مطهری، مرتضی، مجموعه آثار استاد شهید مطهری، ج ۲۰، چاپ اول، تهران: انتشارات صدرا، ۱۳۵۹.
۴۵. -----، جاذبه و دافعه علی علیه السلام، چاپ هفتم، تهران: انتشارات صدرا، ۱۳۸۹.
۴۶. -----، داستان راستان، چاپ اول، تهران: انتشارات آدینه سبز، ۱۳۸۸.
۴۷. مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، ج ۲۱، چاپ اول، تهران: انتشارات دارالکتب اسلامی، ۱۳۷۴.
۴۸. منصور، محمود، روانشناسی ژنتیک: تحول روانی از تولد تا پیری، چاپ اول، تهران: انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۷۸.
۴۹. میر باقری، سید ابراهیم، ترجمه مکارم الاخلاق، ج ۱، چاپ دوم، تهران: انتشارات فراهانی، ۱۳۶۵.
۵۰. واثقی، ق، امام الگوی امت، چاپ اول، تهران، انتشارات کتابفروشی امیری، بی تا.
۵۱. هرگنهان، بی. آر، السون، متیو اچ، مقدمه ای بر نظریه های یادگیری، به ترجمه علی اکبر سیف، چاپ هشتم، تهران: انتشارات دوران، ۱۳۸۴.

فهرست کتب عربی:

۱. تمیمی آمدی، تصنیف غرر الحکم و درر الکلم، چاپ اول، قم: انتشارات دفتر تبلیغات، ۱۳۶۶.
۲. حرانی، شعبه، تحف العقول عن آل الرسول صلی الله علیه و آله، چاپ دوم، قم: انتشارات جامع مدرسین، ۱۴۰۴.
۳. طبرسی، حسن بن الفضل، مکارم الاخلاق، چاپ چهارم، قم: انتشارات شریف رضی، ۱۳۷۰.
۴. فراهیدی، خلیل بن احمد، العین، ج ۷، چاپ دوم، قم: انتشارات هجرت، ۱۴۱۰ ق.
۵. مجلسی، محمد باقر، بحار الانوار الجامعة لدرر أخبار الأئمة الأطهار، ج ۵۸، ----، تهران: انتشارات اسلامی، بی تا.

فهرست نشریات:

۱. غلامعلی، افروز، نگرشی بر هدفها و روشهای تربیت اسلامی، نشریه روانشناسی و علوم تربیتی، شماره ۳۳، ۱۳۶۴.
۲. توکلی، حمید، نوجویی یا مدگرایی، نشریه پرسمان، شماره ۲۰، ۱۳۸۳.
۳. تقوی، سهله، جلوه های تربیتی حضرت زهرا علیها سلام درباره فرزندان، نشریه گنجینه، شماره ۵۴، ۱۳۸۴.
۴. جان بزرگی، مسعود، دریای آرام (نقش مادر در شکل گیری شخصیت فرزند)، نشریه مشاوره خانواده، شماره ۲۱، ۱۳۸۱.
۵. حسین زاده، علی، ارتباط در زندگی اجتماعی: الگوها، آثار و آسیب های آن، فصلنامه معرفت، شماره ۱۶۲، ۱۳۹۰.
۶. رستمی زاده، رضا، الگوهای تربیتی در قرآن، معرفت، شماره ششم، ۱۳۸۲.
۷. رحمانی، شمس الدین، الگوسازی، ماهنامه رشد معلم، شماره ۷۰، ۱۳۷۱.
۸. شایسته نژاد، علی اکبر، نقش الگویی والدین در آموزش مهارت زندگی، ماهنامه پیوند، شماره ۳۹۲، ۱۳۹۱.
۹. قائمی مقدم، محمد رضا، روش الگویی در تربیت اسلامی، مجله معرفت، شماره ۶، ۱۳۸۲.
۱۰. قائمی، علی، "تربیت برای زندگی"، تربیت و سازندگی شامل مجموعه ای از مقالات و گفتار ها، چاپ اوّل، علی، قائمی، انتشارات شفق، تهران، ۱۳۶۴.
۱۱. مطهری، جمشید، هویت در نوجوانی، فصلنامه معرفت، شماره ۵۰، ۱۳۸۹.
۱۲. محمدی، محمد رضا، جنبه های مهم شخصیت نوجوان، فصلنامه معرفت، شماره ۳۸، سال ۱۳۸۹.
۱۳. نصری، محسن، عرفان سیاسی-عبادی مولی علی علیه السلام، الگوی محبان مولا علی علیه السلام، نشریه علوم سیاسی، مطالعات بسیج، شماره ۱۱ و ۱۲، ۱۳۷۵.
۱۴. همت بناری، علی، امام رضا علیه السلام و تربیت فرزند، نشریه زائر، شماره ۱۰۹، ۱۳۷۵.
۱۵. کریمی مقدم، پریسا، ناشنوا باید با چشم خود بشنود، روزنامه همشهری، شماره ۳۰۵۴، ۱۳۸۲.
۱۶. حسینی بهشتی، محمد، روزنامه جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۷۰/۷/۲۱.

فهرست نرم افزار:

۱. گنجینه روایات نور ۱/۲